

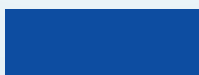

Европейска
комисия

БЯЛА КНИГА ЗА **БЪДЕЩЕТО НА ЕВРОПА**

*Размисли и сценарии за
ЕС-27 до 2025 г.*

Европейска комисия
COM(2017)2025 на 1-ви март 2017

Rue de la Loi / Wetstraat, 200
1040 Bruxelles/Brussels
+32 2 299 11 11

Предговор

На 25 март 2017 г. в Рим 27-те лидери на държавите – членки на Европейския съюз, ще застанат рамо до рамо в мир и дружба.

Това само по себе си е постижение, което мнозина биха счели за немислимо, когато шестте държави членки основателки се споразумяха за Договорите от Рим преди 60 години.

Отбелязвайки тази годишнина, си спомняме за всички онези преди нас, чиято мечта за Европа стана реалност. Сега е момент, в който трябва да се замислим с гордост за постигнатото и да си припомним ценностите, които ни обединяват.

Рим трябва обаче да бъде и началото на нова глава. Изправени сме пред важни предизвикателства, свързани със сигурността ни, благосъстоянието на гражданите и ролята на Европа в един все по-многополюсен свят. Обединена Европа с 27 държави членки трябва да определи собствената си съдба и да очертае визия за собственото си бъдеще.

Настоящата бяла книга е приносът на Европейската комисия към тази нова глава от европейския проект. Искаме да започнем процес, който ще позволи на Европа да определи собствения си път напред. Искаме да посочим предизвикателствата и възможностите, които се откриват пред нас, както и да представим по какъв начин можем колективно да изберем ответните мерки, които ще предприемем.

След обширни дебати в целия континент през идните месеци, включително в Европейския парламент, националните парламенти, местните и регионалните органи и гражданското общество като цяло, ще доразвия тези идеи и ще изразя

личното си становище за бъдещето на Европа в речта си за състоянието на Съюза през септември 2017 г.

Това следва да помогне на Европейския съвет да формулира първите заключения до края на годината и да реши какви действия да бъдат предприети, за да се започне работата по тях преди изборите за Европейски парламент през юни 2019 г.

Докато мислим в каква посока да поемем, не трябва да забравяме, че Европа винаги е била най-силна, когато сме били обединени, смели и уверени, че можем да оформим бъдещето си заедно.

Европейският съюз промени живота ни в положителен аспект. Трябва да направим необходимото той да продължи да го прави и за следващите поколения.

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Jean-Claude Juncker'. The signature is stylized and written in a cursive-like font.

Жан-Клод Юнкер
1 март 2017 г.

„Европа няма да бъде изградена
отведнъж, нито според един-единствен
план. Тя ще бъде изградена чрез
конкретни постижения, които най-напред
създават реална солидарност.“

*Робер Шуман
9 май 1950 г.*

Съдържание

ПРЕДГОВОР ОТ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ	3
1. ВЪВЕДЕНИЕ	6
2. ДВИГАТЕЛИТЕ НА БЪДЕЩЕТО НА ЕВРОПА	8
3. ПЕТ СЦЕНАРИЯ ЗА ЕВРОПА ДО 2025 Г.	15
СЦЕНАРИЙ 1: ПРОДЪЛЖАВАМЕ, КАКТО ДОСЕГА	16
СЦЕНАРИЙ 2: ОСТАВА САМО ЕДИННИЯТ ПАЗАР	18
СЦЕНАРИЙ 3: ТЕЗИ, КОИТО ИСКАТ ДА ПРАВЯТ ПОВЕЧЕ, ПРАВЯТ ПОВЕЧЕ	20
СЦЕНАРИЙ 4: ПРАВИМ ПО-МАЛКО, НО ПО-ЕФЕКТИВНО	22
СЦЕНАРИЙ 5: ПРАВИМ МНОГО ПОВЕЧЕ ЗАЕДНО	24
4. ПЪТЯТ НАПРЕД	26
5. ПРИЛОЖЕНИЯ	
ПРОЦЕСЪТ НА БЯЛАТА КНИГА	28
ПЕТТЕ СЦЕНАРИЯ: ПРЕГЛЕД ПО ПОЛИТИКИ	29

1. Въведение

За поколения наред Европа винаги е била бъдещето.

Тя започна развитието си с визията на Алтиеро Спинели и Ернесто Роси — политически затворници, хвърлени зад решетките от фашисткия режим на остров Вентотене през Втората световна война. Техният манифест *За Свободна и Обединена Европа* обрисова картина на място, в което съюзници и противници се обединяват, за да гарантират, че „предшните абсурди“ на Европа никога няма да се повторят.

Манифест от Вентотене

Преди шестдесет години, вдъхновени от тази мечта за мирно, общо бъдеще, основополагащите членове на ЕС поеха по единствен по рода си и амбициозен път — европейската интеграция. Те се договориха да разрешат конфликтите си на масата за преговори, а не на бойното поле. Използването на въоръжени сили замениха със силата на закона. Те проправиха пътя за други държави да се присъединят към тях, обединявайки Европа и правейки ни по-силни.

Благодарение на всичко това, нашето трудно минало бе заменено с мир, продължил седем десетилетия, и бе създаден Съюз с 500 милиона граждани, които живеят свободно в една от най-проспериращите икономики на света. Картините на битки в окопите и полетата във Вердюн или на континент, разделен от „железната завеса“ и Берлинската стена, бяха заменени със Съюз, изпъкващ като пътеводна светлина към мир и стабилност.

Жертвите на миналите поколения не трябва никога да бъдат забравяни. Човешкото достойнство, свободата и демокрацията бяха постигнати с огромни усилия и не трябва никога да се отказваме от тях. Независимо от това, че любовта към мира, която изпитват днешните европейци, не може да се сравнява с тази на техните родители или баби и дядовци, тези основни ценности продължават да ни обединяват.

Днес ЕС е мястото, в което европейските граждани могат да се радват на единствено по рода си многообразие от култури, идеи и традиции в Съюз, простиращ се върху четири милиона квадратни километра. Той е място, в което те са изградили дългогодишни връзки с други европейци, и могат да пътуват, да учат и да работят отвъд националните си граници, без да обменят валута. Той е място, в което върховенството на закона замени железния юмрук. Място, в което равенството не е нещо, за което само се говори, а нещо, за което продължаваме да се борим.

При все това според много европейски граждани Съюзът е или твърде отдалечен, или се меси прекалено в ежедневието им живот. Други поставят под съмнение добавената стойност, която той носи, и задават въпроса как Европа подобрява стандарта им на живот. За прекалено много граждани ЕС не отговори на техните очаквания, докато се бореше с най-тежката си финансова, икономическа и социална криза в историята след войната.

Няма признаци, че предизвикателствата, пред които е изправена Европа, започват да намаляват. Икономиката ни се възстановява от глобалната финансова криза, но това все още не се усеща достатъчно равномерно навсякъде. Части от съседните ни региони се характеризират с нестабилност, което доведе до най-голямата бежанска криза от Втората световна война насам. Бяха извършени терористични нападения в центъра на наши градове. Появяват се нови глобални сили, докато старите са изправени пред нова реалност. А миналата година една от държавите ни членки гласува да излезе от Съюза.

Не е необходимо настоящото положение непременно да ограничава бъдещето на Европа. Съюзът често се е гралял на кризи и фалстартове. Европа винаги е била на кръстопът и винаги се е приспособявала и развивала — от Европейската общност за отбрана, която не се осъществи през 50-те години на XX век, и валутните

Източник: Европейска комисия

покове през 70-те години на същия век до спрениите присъединявания и отхвърлените предложения при референдуми през последните десетилетия.

Само през изминалите 25 години Договорите от Маастрихт, Амстердам и Ница съществено промениха и преобрази Съюза, чийто размер междувременно нарасна двукратно. С Договора от Лисабон и предшестващите го дебати, които продължиха десет години, започна нова глава от европейската интеграция, която все още има неоползотворен потенциал.

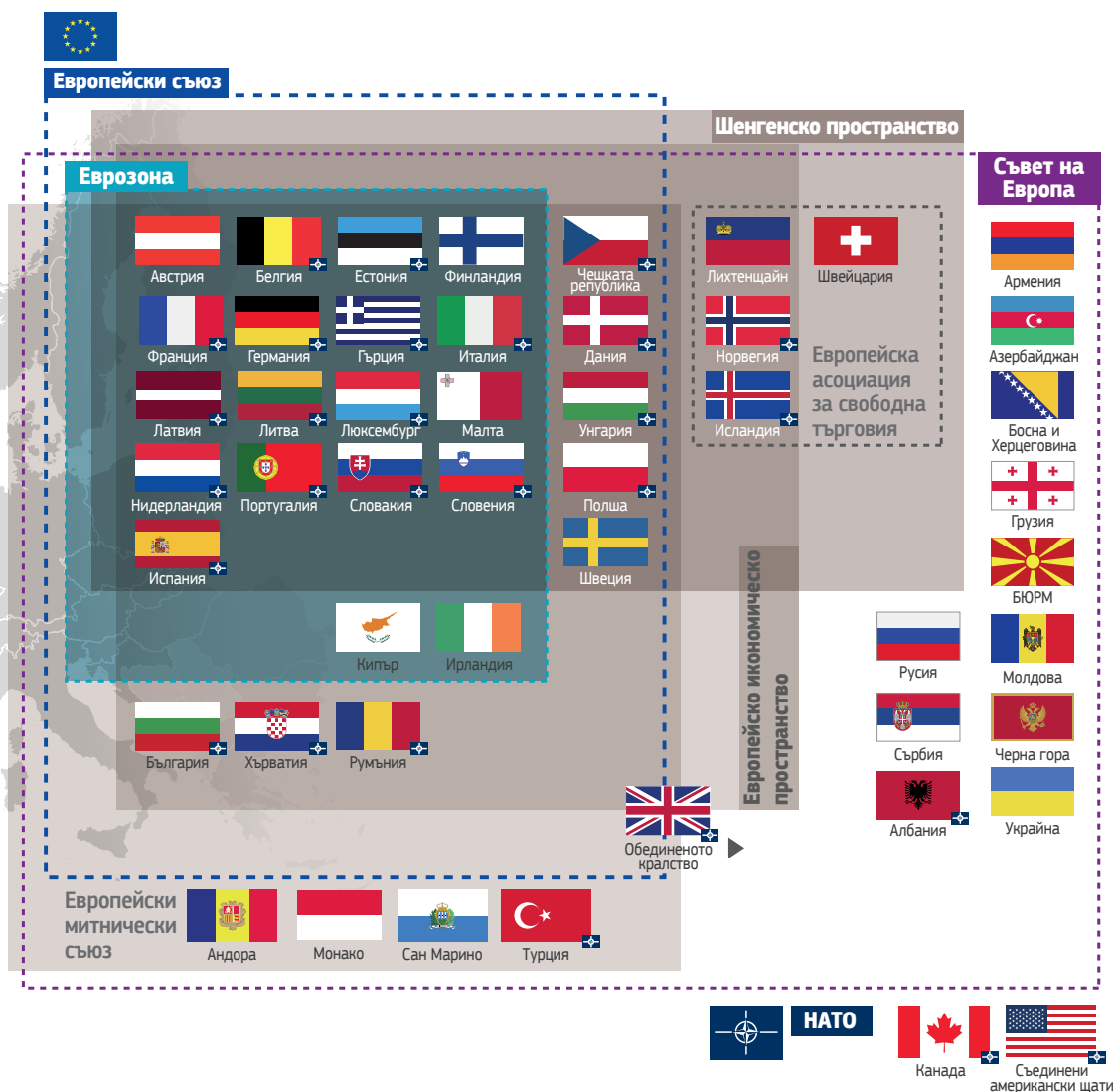
Като поколения преди нас отговорът ни на задачата, пред която сме изправени, не може да е носталгичен или краткосрочен. Той следва да се основава на обща перспектива и на споделеното убеждение, че като се обединим, всеки от нас ще бъде по-добре.

Когато 27-те държавни или правителствени ръководители се срещнат в Рим, за да отбележат 60-годишнината на общия ни проект, трябва отново да погледнем напред.

Настоящата бяла книга описва двигателите на промяната през следващото десетилетие и представя няколко сценария за начина, по който Европа може да се развие до 2025 г. По този начин тя започва дискусия, която следва да спомогне за съсредоточаване на вниманието и за намиране на нови отговори на един стар въпрос:

Какво бъдеще искаме за себе си, за децата си и за своя Съюз?

Европа днес

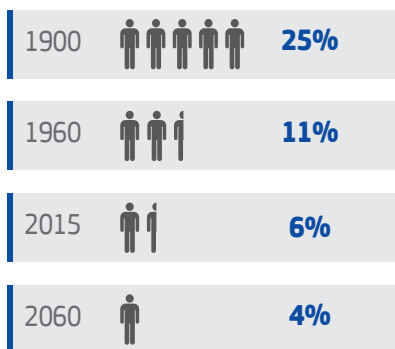
2. Двигателите на бъдещето на Европа

ПРОМЕНЯЩО СЕ МЯСТО В РАЗВИВАЩ СЕ СВЯТ

Европа притежава най-големия единен пазар и втората най-често използвана валута в света. Тя е най-голямата търговска сила и най-големият донор на хуманитарна помощ и помощ за развитие. Отчасти благодарение на програмата „Хоризонт 2020“ — най-голямата многонационална научноизследователска програма в света, Европа е лидер в иновациите. Дипломатията има влияние и помага за това светът да бъде по-сигурен и по-устойчив, както показват историческото споразумение с Иран относно ядрената му програма или водещата роля, която ЕС изигра във връзка с Парижкото споразумение за климата, както и приемането от Организацията на обединените нации на Целите за устойчиво развитие за 2030 г. Това влияние се подсилва от тясното ни сътрудничество с НАТО и от активната ни роля в рамките на Съвета на Европа.

Европа е привлекателна за много от партньорите си. Въпреки че в краткосрочен план не се очаква ново присъединяване към ЕС, самата перспектива е мощен инструмент за пораждаване на стабилност и сигурност по нашите граници. ЕС работи активно със съседните

Европа представлява намаляващ дял от световното население

Източник: Статистически отдел на ООН и Евростат, ЕС-27

си държави — както тези на изток, така и тези на юг. От засиленото ни партньорство с Украйна до широкообхватното сътрудничество с африканските ни партньори, ролята на Европа като положителна световна сила е по-важна от всякога.

Този статус обаче не отразява един аспект от реалността: докато други части от света бележат ръст, мястото на Европа в света намалява. През 1900 г. на Европа се падат около 25 % от световното население. До 2060 г. населението на Европа ще бъде по-малко

от 5 % от световното. Дотогава населението на нито една отделна държава членка няма бъде над 1 % от световното.

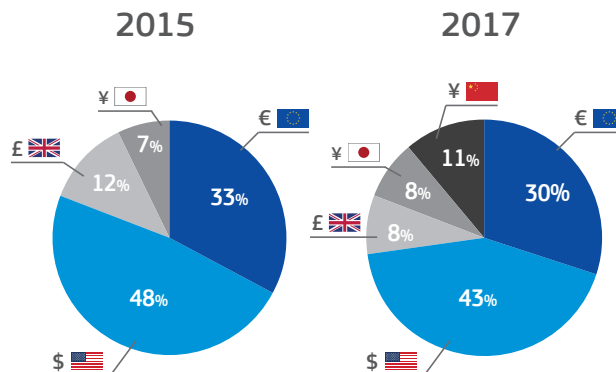
Икономическата мощ на Европа също се очаква да намалее в относително изражение, представлявайки

Делът на Европа от световния БВП намалява

	2004	2015	
Съединени американски щати	28%	24%	↓
ЕС-27	26%	22%	↓
Япония	11%	6%	↓
Великобритания	5%	4%	↓
Китай	5%	15%	↑
Канада	2%	2%	→
Мексико	2%	2%	→
Бразилия	<2%	2%	↑
Индия	<2%	3%	↑
Останалият свят	18%	21%	↑

Източник: Евростат и Статистически отдел на ООН

Понастоящем еврото е глобална валута, но други играчи придобиват тежест

Забележка: Диаграмите показват неотдавнашната промяна в кошницата с валутите, използвана като отправна точка от Международния валутен фонд, т.нар. специални права на тираж.

Източник: Международен валутен фонд, данните са съответно за 30.11.2015 г. и 24.02.2017 г.

по-малко от 20 % от световния БВП през 2030 г., докато днес този дял е 22 %. Бързо нарастващото влияние на бързоразвиващите се икономики подчертава необходимостта гласът на Европа да бъде единен и тя да действа с колективната тежест на отделните си части.

Увеличаването на военните сили по източните ни граници, войната и тероризмът в Близкия изток и Африка, както и нарастващата милитаризация по света са живо доказателство за все по-напрегнатия

глобален контекст. Никога досега не е било толкова важно да се помисли как заплахите — вариращи от широкомащабни кибернетични атаки до по-традиционните форми на агресия — да бъдат възприани, как да се реагира на тях и как да се осигури защита срещу тях. НАТО ще продължи да осигурява „твърда сигурност“ за повечето държави на ЕС, но Европа не може да си позволи да бъде наивна и трябва да се погрижи за собствената си сигурност. Вече не е достатъчно да си „мека сила“, когато силата може да има превес над закона.

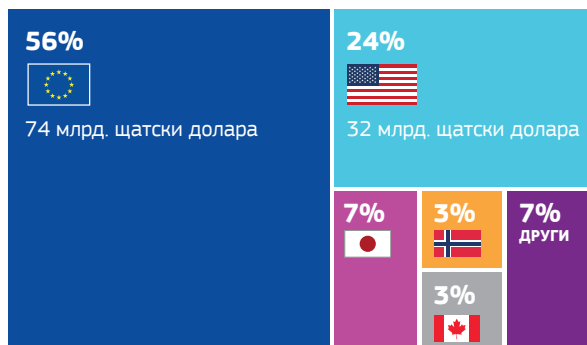
Светът никога досега не е бил по-малък или по-добре свързан, но връщането на изолационизма породило съмнения по отношение на бъдещето на международната търговия и многостранния подход. Благоденствието на Европа и способността да отстоява

Очаква се до 2045 г. разходите за отбрана да се удвоят за повечето държави с големи разходи за отбрана (в милиарди щатски долари)

Източник: Министерство на отбраната на Обединеното Кралство: *Strategic Trends Programme: Global Strategic Trends – Out to 2045*

ЕС е най-големият донор на помощ за развитие и на хуманитарна помощ (% от общия размер, в милиарди щатски долари)

Източник: Организация за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), 2015 г., ЕС = ЕС и неговите държави членки

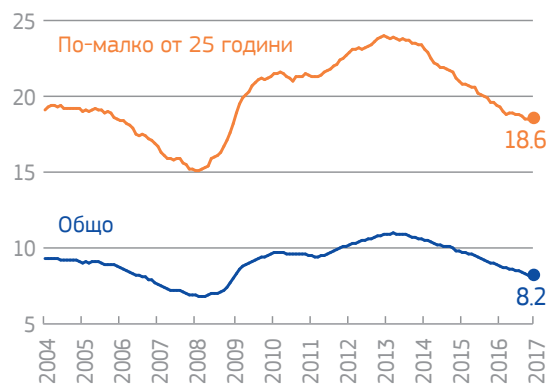
ценностите ни в световен план ще продължат да зависят от нейната отвореност и здравите връзки с нейните партньори. При все това поддържането на свободната и прогресивна търговия и оформянето на глобализацията така, че тя да носи ползи на всички, ще бъдат все по-голямо предизвикателство.

КОРЕННО ПРОМЕНЕНА ИКОНОМИКА И ОБЩЕСТВО

Глобалната финансова и икономическа криза, която започна през 2008 г. в Съединените щати, разтърси Европа из основи. Благодарение на предприетите решителни действия икономиката на ЕС сега отново се стабилизира, като безработицата достигна най-ниското си равнище от „голямата рецесия“ насам. Възстановяването обаче все още е неравномерно в различните прослойки на обществото и в различните региони. Преодоляването на последиците от кризата — от трайната безработица до високите равнища на публичния и частния дълг в много части на Европа — продължава да е неотложен приоритет.

Предизвикателството е особено голямо за по-младото поколение. За първи път след Втората световна война

Безработицата в ЕС-28 намалява, но все още е висока

Източник: Европейска комисия

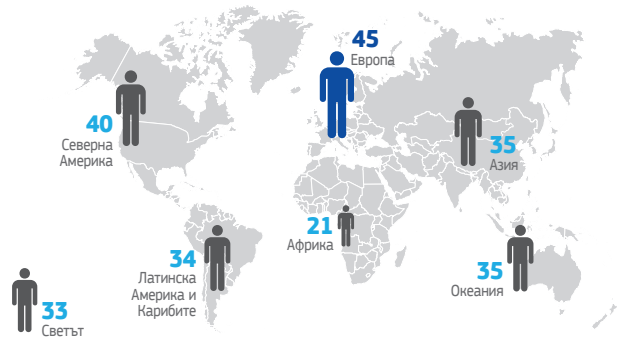
съществува реален риск поколението на днешните млади хора да се озове в по-лошо положение от това на техните родители. Европа не може да си позволи да изгуби най-образованата възрастова група, която някога е имала, и да позволи неравенството между поколенията да влоши нейното бъдеще.

Тези промени подхраниха съмнения по отношение на социалната пазарна икономика на ЕС и способността му да изпълни обещанието си да не пренебрегва никого и да гарантира, че положението на всяко поколение е по-добро от това на предходното. Това се усети особено силно в рамките на еврозоната, като изведе на преден план нуждата от завършване на Икономическия

и паричен съюз и от засилване на сближаването на икономическите и социалните показатели. Превръщането на икономиката на Европа в по-приобщаваща, по-конкурентоспособна, по-устойчива и по-подготвена за бъдещето икономика ще бъде не по-малко трудно през следващите години.

Европа застарява бързо и средната продължителност на живот достига безпрецедентни равнища. Със средна възраст 45 години Европа ще бъде „най-старият“ регион в света до 2030 г. Новите семейни структури, променящото се население, урбанизацията и по-разнообразният професионален живот променят начина, по който се постига социално сближаване. В рамките на едно поколение положението на

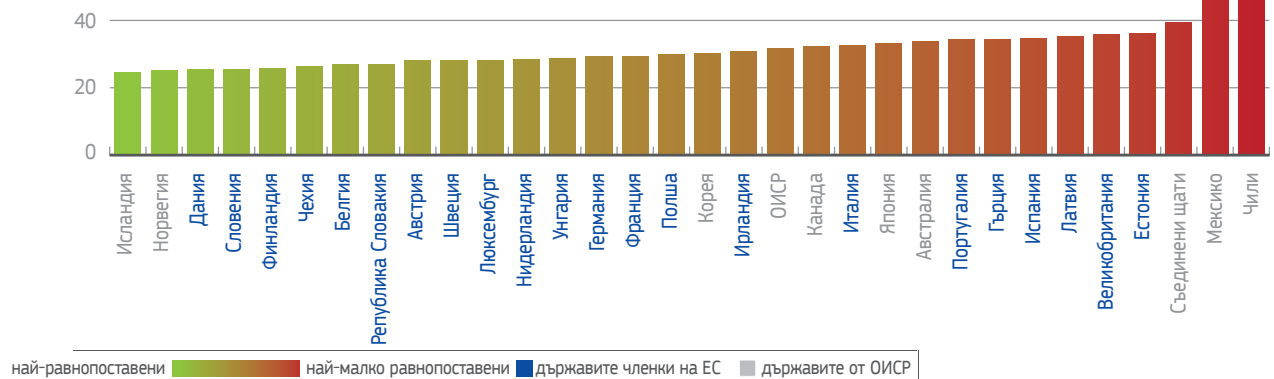
До 2030 г. европейците ще бъдат най-старите в света
(средна възраст по региони в света)

Източник: Rand Europe

средностатистическия европейски работник се е променило от наличие на работа до живот, до това той да работи на над десет места през професионалната си кариера. Работят повече жени от всякога, но за да бъде постигнато истинско равенство между половете, ще е необходимо да се премахнат бариерите, които продължават да съществуват. В момент, в който населението в трудоспособна възраст на Европа

Европа е дом на най-равнопоставените общества в света

Забележка: Тази графика показва разпределението на доходите между отделни лица, използвайки коефициента на Джини, където 0 отговаря на пълно равенство.

Източник: Организация за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), последни налични данни

намалява, Европа трябва да мобилизира пъления потенциал на своите таланти.

Европа вече разполага с най-напредничавите в света системи за социално подпомагане, които могат да предоставят решения за обществените предизвикателства в целия свят. Научноизследователската ѝ общност има водеща позиция в световните научни изследвания за борба с предизвикателствата в областта на здравеопазването, като например лечението на болестта на Алцхаймер. Системите за социална закрила ще трябва обаче да бъдат значително модернизирани, за да останат финансово достъпни и да бъдат в крак с новите демографски реалности и реалностите в професионалния живот.

Това е още по-важно, тъй като Европа се адаптира към силната цифровизация на обществото, която вече размива границите между работници и самостоятелно заети лица, стоки и услуги, потребители и производители. Много от днешните работни места не съществуват преди десет години. Много други ще се появят през следващите години. Съществува вероятност повечето от децата, които днес посещават начално училище, един ден да работят на нови видове работни места, които все още не съществуват. Предизвикателствата, породени от по-голямото използване на технологии и автоматизация, ще се отразят на всички работни места и отрасли. За да се възползваме максимално от новите възможности, като същевременно смекчим евентуалното им отрицателно въздействие, ще са необходими огромни инвестиции в уменията и сериозно преосмисляне на образователните системи и системите за учене през целия живот. Ще е необходимо също така да бъдат въведени нови социални права, които да съпътстват промените в професионалната сфера.

Същевременно Европа се е ангажира да намали

драстично въглеродните емисии на икономиката си, както и вредните емисии. И ние ще трябва да продължим да се адаптираме към нарастващия натиск в областта на климата и околната среда. Нашата промишленост, нашите градове и домакинства ще трябва да променят начина си на работа и начина, по който се захранват с енергия. Ние вече сме лидер в областта на „интелигентните градове“, в ефективното използване на природните ресурси и в глобалната борба с изменението на климата. Наши компании притежават 40 % от световните патенти за технологии за възобновяема енергия. Едно от основните предизвикателства пред нас ще бъде да представяме новаторски решения на пазара — както у дома, така и в чужбина.

ПОВИШЕНИ ЗАПЛАХИ И ОПАСЕНИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СИГУРНОСТТА И ГРАНИЦИТЕ

Европа е изключително свободно и стабилно място за своите граждани в свят, който все още е пълен с конфликти и разделение. От 25-те държави, посочени като най-мирни държави в света, 15 са от ЕС.

Смразяващият ефект от неотдавнашните терористични нападения обаче разтърси обществата ни. Все по-неясните граници между вътрешните и външните

заплахи променят начина, по който хората мислят за личната си безопасност и за границите. Парадоксът е, че това се случва в момент, когато пътуването по света за работа и отдых е по-лесно и се прави по-често от когато и да било.

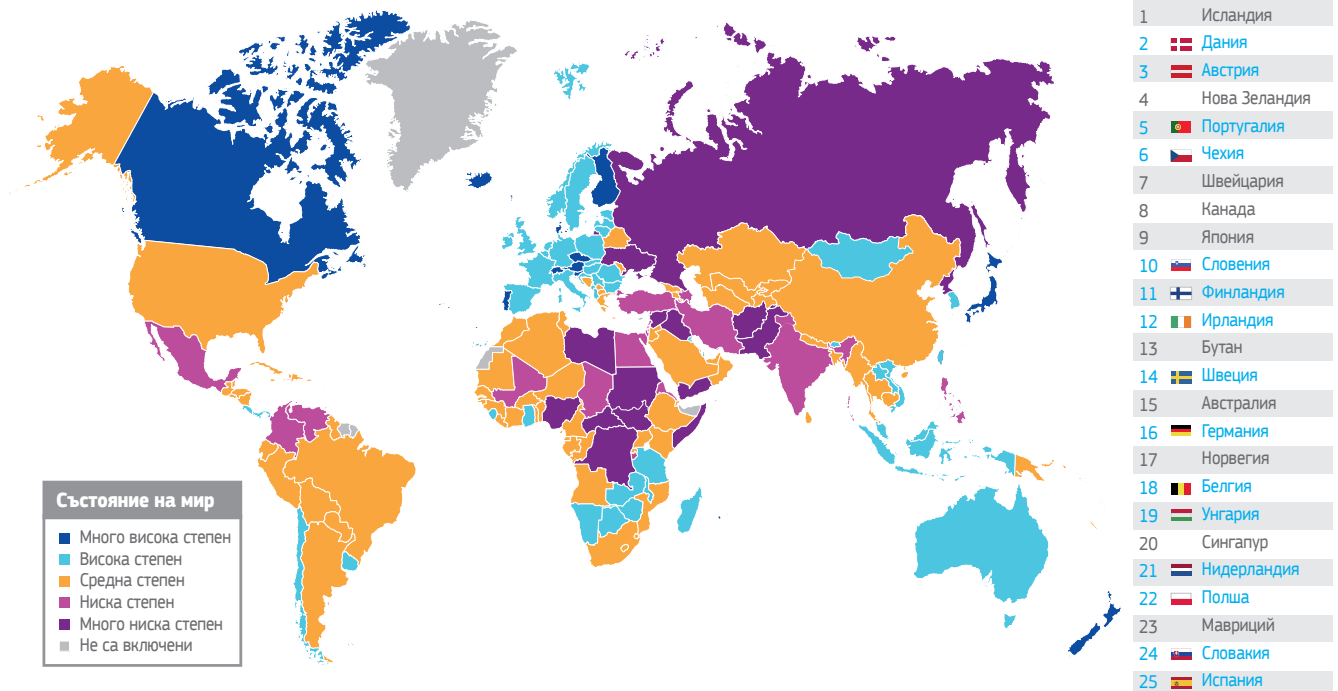
Факторите, пораждащи миграция, също ще се умножат и потоци от мигранти ще идват от различни части на света вследствие на нарастването на броя на населението, широко разпространеното напрежение и изменението на климата. Кризата с бежанците, при която през 2015 г. в Европа дойдоха 1,2 милиона души, е с безпрецедентни измерения от Втората световна война насам. Тя доведе до разгорещени дебати относно солидарността и отговорността между държавите членки и стимулира поставянето под въпрос на бъдещето на управлението на границите и свободното движение в Европа.

За наброяващите 1,7 милиона европейци, които пътуват до друга държава членка всеки ден, и за стотиците милиони граждани, които всяка година пътуват в Европа по семейни причини, с цел туризъм или по работа, границите са спомен от миналото. За първи път след събарянето на стените преди едно поколение обаче, вследствие на неотдавнашните кризи бе повторно въведен временен контрол по определени граници в рамките на Европа.

Преди 25 години: падането на Берлинската стена

25-те най-мирни държави в света

Източник: Глобален индекс на мира

ПОСТАВЯНЕ ПОД ВЪПРОС НА ДОВЕРИЕТО И ЛЕГИТИМНОСТТА

Различните промени, настъпващи в света, и реалното усещане за несигурност, което изпитват много хора, породиха нарастващо неудовлетворение от традиционната политика и от институциите на всички равнища. Това често намира израз в безразличие и липса на доверие по отношение на действията на публичните органи. То създава също вакуум, който се запълва прекалено лесно от популистка и националистична реторика.

Практиката да се обвинява „Брюксел“ за съществуващите проблеми, а същевременно да се отчитат заслуги за постигнатия успех у дома, липсата на ангажираност по отношение на съвместно взети решения и навикът да се търси вина само у другите вече доказаха своята вреда. Европейците не са имунизирани срещу тези явни картини на разединение.

Силна подкрепа за европейския проект продължава да съществува, но тя вече не е безусловна. Според над две трети от европейците, ЕС е място на стабилност

в един тревожен свят. Над 80 % подкрепят четирите основополагащи свободи на ЕС. 70 % от гражданите на еврозоната подкрепят общата валута.

Доверието на гражданите в ЕС обаче намаля, също както и доверието им в националните органи. Днес приблизително една трета от гражданите имат доверие в ЕС, докато преди десет години такова доверие имаша приблизително половината от гражданите.

Намаляването на разминаването между обещанията и постигнатите резултати е постоянно предизвикателство. Това се дължи отчасти на факта, че ЕС не е лесна за разбиране концепция, тъй като той съчетава както европейското равнище, така и държавите членки. Не е достатъчно добре обяснено кой какво прави и положителната роля на ЕС в ежедневието не е видима, ако не бъде представена на местно равнище. Гражданите невинаги знаят, че намиращото се наблизено стопанство, транспортната мрежа или университетите се финансират частично от ЕС.

Съществува също разминаване между очакванията и способността на ЕС да им отговори. Пример за това

е младежката безработица: въпреки многобройните проведени срещи на върха и полезните подкрепящи мерки от ЕС, средствата и правомощията остават в ръцете на националните, регионалните и местните органи. Ресурсите, налични на европейско равнище в социалната сфера, се равняват на едва 0,3% от разходите на държавите членки в тази област.

Възвръщането на доверието, постигането на консенсус и създаването на чувство за принадлежност се постигат по-трудно в епоха, в която никога досега не е имало толкова изобилие на информация и тази информация никога не е била толкова леснодостъпна и въпреки това — толкова трудна за разбиране. Непрекъснатият поток от новини е по-бърз от всякога и е много по-трудно за човек да го следи и да реагира на него. Днес в Twitter се

изпращат всекидневно повече съобщения, отколкото за цяла година преди десет години. И до 2018 г. около една трета от световното население ще използва мрежите на социалните медии.

Тези тенденции само ще ускорят и ще продължат да променят начина, по който функционира демокрацията. Това създава нови възможности за улесняване на публичните дебати и за включване на европейските граждани. Европа и нейните държави членки трябва обаче по-бързо да започнат да си взаимодействат с гражданите, да имат по-голяма отчетност и да изпълняват по-добре и по-бързо съвместно договорените решения.

Как възприемат европейците ЕС?

Източник: Евробарометър, октомври и ноември 2016 г., ЕС-28

3. Пет сценария за Европа до 2025 г.

Много от дълбоките промени, които Европа претърпява понастоящем, са неизбежни и необратими. Други са по-трудни за предвиждане и ще възникнат неочаквано. Европа може или да се остави да бъде носена от вълната на тези събития, или да се стреми да ги оформи. Сега е моментът да вземем решение.

Петте сценария, представени в настоящата бяла книга, ще помогнат за насочване на дебатите за бъдещето на Европа. Те предлагат поглед върху потенциалното състояние на Съюза до 2025 г. в зависимост от избора, който ще направим заедно.

Отправната точка за всеки сценарий е, че 27-те държави членки продължават да съществуват заедно като Съюз.

Петте сценария имат илюстративен характер, за да подтикнат към размисъл. Те не са подробни планове или предписания за политиката. Също така в тях съзнателно не се упоменават правни или институционални процеси — формата ще бъде съобразена с функцията.

Прекалено често дискусиите за бъдещето на Европа бяха свеждани до избор между две възможности — повече или по-малко Европа. Този подход е подвеждащ и опростенчески. Разгледаните в настоящия документ възможности включват запазване на сегашното положение, промяна на обхвата и приоритетите, и частичен или колективен скок напред. Различните сценарии се припокриват в много отношения, поради което те не са взаимно изключващи се, нито са изчерпателни сами по себе си.

Крайният резултат несъмнено ще изглежда по различен начин от представените тук сценарии. ЕС-27 ще реши съвместно коя комбинация от характеристиките на петте сценария ще помогне по най-добрия начин нашият проект да се развие в посока, която е в интерес на гражданите ни.

Сценарий 1: Продължаваме, както досега

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ СЕ СЪСРЕДОТОЧАВА ВЪРХУ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЗИТИВНАТА СИ ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМИ

Защо и по какъв начин?

В сценарий, при който ЕС-27 продължава по поетия път, той се съсредоточава върху изпълнението и усъвършенстването на настоящата си програма за реформи. Това се прави в духа на програмата на Комисията „Ново начало за Европа“ от 2014 г. и Декларацията от Братислава, приета от 27-те държави членки през 2016 г. Приоритетите се актуализират редовно, проблемите се решават в хода на възникването им и в съответствие с това се въвежда ново законодателство.

Вследствие на това 27-те държави членки и институциите на ЕС работят по съвместна програма за действие. Бързината, с която се вземат решения, зависи от преодоляването на различията в становищата с цел изпълняване на колективните дългосрочни приоритети. Законодателството на ЕС се проверява редовно, за да се види дали отговаря на целите. Остарялото законодателство се отменя.

До 2025 г. това означава следното:

ЕС-27 продължава да съсредоточава усилията си върху работните места, растежа и инвестициите, като укрепва единния пазар и увеличава инвестициите в цифровата, транспортната и енергийната инфраструктура.

Налице е постепенен напредък в подобряването на функционирането на единната валута, за да се стимулира растежът и да се предотвратят сътресенията, започващи у дома или в чужбина. Предприемат се допълнителни мерки за засилване на финансовия надзор, за гарантиране на устойчивостта на публичните финанси и за развиване на капиталовите пазари с цел финансиране на реалната икономика.

С предприетата от Комисията реформа на правото в

областта на държавните помощи се гарантира, че 90 % от всички мерки за държавни помощи са в ръцете на националните, регионалните и местните органи.

Борбата срещу тероризма се активизира в съответствие с готовността на националните органи да обменят разузнавателна информация. Сътрудничеството в областта на отбраната се задълбочава от гледна точка на изследователската дейност, промишлеността и съвместните обществени поръчки. Държавите членки решават да обединят определени военни способности и да повишат финансовата солидарност по отношение на мисиите на ЕС в чужбина.

Що се отнася до външната политика, постига се напредък в изразяването на позиция с единен глас. ЕС-27 активно работи за сключването на търговски споразумения с партньори от целия свят, по същия начин, както го прави и днес. Управлението на външните граници е основна отговорност на отделните държави, но сътрудничеството се засилва благодарение на оперативната подкрепа на Европейската агенция за гранична и брегова охрана. Необходимо е постоянно подобряване на управлението на границите, за да сме в крак с новите предизвикателства. Ако това не бъде направено, някои държави могат да пожелаят да запазят целенасочен вътрешен контрол.

ЕС-27 успява да оформя глобалния дневен ред по положителен начин в редица области, като климата, финансовата стабилност и устойчивото развитие.

Предимства и недостатъци:

Положителната програма за действие продължава да дава конкретни резултати въз основа на обща цел. Правата на гражданите, произтичащи от законодателството на ЕС, се поддържат. Единството на ЕС-27 е запазено, но може да бъде подложено на изпитание при възникването на големи спорове. Само колективната решимост за съвместно постигане на резултати във важните области ще помогне да се намали разминаването между поетите на хартия задължения и очакванията на гражданите.

Въздействие върху политиките

ЕДИНЕН ПАЗАР И ТЪРГОВИЯ	ИКОНОМИЧЕСКИ И ПАРИЧЕН СЪЮЗ	ШЕНГЕН, МИГРАЦИЯ И СИГУРНОСТ	ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ОТБРАНА	БЮДЖЕТ НА ЕС	СПОСОБНОСТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ
Единният пазар се укрепва, включително в сектора на енергетиката и цифровия сектор; ЕС-27 работи за сключването на прогресивни търговски споразумения	Постепенен напредък за подобряване на функционирането на еврозоната	Сътрудничеството в управлението на външните граници постепенно се засилва; напредък в посока на обща система за убежище; подобрена координация по въпросите на сигурността	Постигнат е напредък при изразяването на единна позиция по въпросите на външната политика; по-тясно сътрудничество в областта на отбраната	Частично се модернизира, за да отразява програмата за реформи, договорена от 27-те държави членки	Положителната програма за действие дава конкретни резултати; разбирането на процеса на вземане на решения продължава да е трудно; способността за постигане на резултати не винаги отговаря на очакванията

Примерна картина

- Домакинствата и предприятията са стимулирани да намалят потреблението си на енергия и да произвеждат собствена чиста енергия. Те могат лесно да сменят доставчиците. Средно сметките намаляват, но половината от сумата продължава да се плаща на доставчици извън ЕС.
- Европейците могат да използват свързани автомобили, но е възможно все още да се изправят пред определени правни и технически пречки при преминаването на границите.
- Достъп до висококачествени и високоскоростни широколентови мрежи има както в центровете на европейските градове, така и в селските райони. Електронната търговия се увеличава, но доставките на продукти от друга държава членка остават несъразмерно скъпи.
- Европейските граждани като цяло могат да пътуват през границите, без да им се налага да спират за проверка. Заради засилените проверки се налага пътуващите да пристигат на летищата и железопътните гари много преди заминаването.
- ЕС сключва целенасочени и напредничави търговски споразумения с единомислещи партньори, като Япония, Австралия, Нова Зеландия, Латинска Америка и др. Процесът на ратификация е продължителен и често се забавя от дискусии и разногласия в някои национални и регионални парламенти.

Сценарий 2: Остава само единният пазар

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ ПОСТЕПЕННО СЕ ФОКУСИРА ВЪРХУ ЕДИННИЯ ПАЗАР.

Защо и по какъв начин?

В сценарий, при който ЕС-27 не може да се договори да прави повече в много области на политиката, той съсредоточава във все по-голяма степен усилията си върху задълбочаването на определени ключови аспекти на единния пазар. Липсва обща решимост за съвместна работа в области като миграцията, сигурността или отбраната.

Вследствие на това ЕС-27 не засилва дейността си в повечето области на политиката. Сътрудничеството по нови въпроси от общ интерес често се управлява на двустранна основа. ЕС-27 също значително намалява регулаторната тежест, като отменя два съществуващи законодателни акта за всяка нова предложена инициатива.

До 2025 г. това означава следното:

Функционирането на единния пазар се превръща в основната причина за съществуването на ЕС-27. Постигането на по-нататъшен напредък зависи от способността за договаряне на съответните политики и стандарти. Това се оказва по-лесно за свободното движение на капитал и стоки, което продължава да се осъществява безмитно, отколкото в други области.

Тъй като усилията са силно съсредоточени върху намаляването на регулирането на равнище ЕС, продължават да съществуват или се увеличават разликите в сфери като стандартите в областта на потребителите, социалните и екологичните стандарти, данъчното облагане и използването на публични субсидии. Това поражда риск от „надпревара за достигане на най-ниски равнища“. Трудно е също така да се договорят нови общи правила относно мобилността на работниците или за достъпа до регулираните професии. Вследствие на това свободното движение на работници и услуги не е изцяло гарантирано.

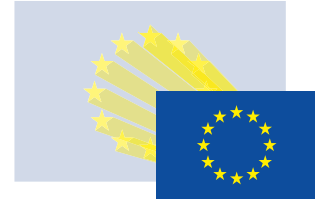
Еврото улеснява търговския обмен, но увеличаващите се разлики и ограниченото сътрудничество са сериозен източник на уязвимост. Това излага на риск целостта на единната валута и нейната способност да даде отпор на нова финансова криза.

Правят се повече систематични проверки на лицата на националните граници поради недостатъчното сътрудничество в областта на сигурността и миграцията.

Вътрешните разногласия относно подхода към международната търговия означават, че ЕС се затруднява да сключва споразумения със своите партньори. Въпросите на миграцията и някои въпроси на външната политика се оставят все повече на двустранното сътрудничество. Решенията по въпросите за хуманитарната помощ и помощта за развитие се разглеждат на национално равнище. ЕС като цяло вече не се представлява на редица международни форуми, тъй като не успява да се договори за обща позиция по въпроси от значение за световните партньори, като изменението на климата, борбата с данъчните измами, използването на възможностите, които предлага глобализацията, и насърчаването на международната търговия.

Предимства и недостатъци:

Вследствие на преориентирането на приоритетите на ЕС различията в становищата между държавите членки по нововъзникващи въпроси често трябва да бъдат преодолявани на двустранна основа в зависимост от всеки конкретен случай. Правата на гражданите, произтичащи от законодателството на ЕС, може с времето да бъдат ограничени. Вземането на решения може да е по-просто за разбиране, но способността за колективни действия е ограничена. Това може да доведе до увеличаване на разминаването между очакванията и постигнатите резултати на всички равнища.

Въздействие върху политиките

ЕДИНЕН ПАЗАР И ТЪРГОВИЯ	ИКОНОМИЧЕСКИ И ПАРИЧЕН СЪЮЗ	ШЕНГЕН, МИГРАЦИЯ И СИГУРНОСТ	ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ОТБРАНА	БЮДЖЕТ НА ЕС	СПОСОБНОСТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ
Единният пазар за стоки и капитали се укрепва; продължават да са налице разлики при стандартите; свободното движение на хора и услуги не е напълно гарантирано	Ограничено сътрудничество в еврозоната	Няма единна политика за миграцията и убежището; по-нататъшната координация в областта на сигурността се извършва на двустранна основа; контролът на вътрешните граници се извършва по-системно	Някои външнополитически въпроси все повече се разглеждат на двустранна основа; сътрудничеството в областта на отбраната се запазва в сегашната си форма	Пренасочва се към финансирането на основни функции, необходими за единния пазар	Вземането на решения може да е по-лесно за разбиране, но способността за колективни действия е ограничена; често се налага въпроси от общ интерес да бъдат решавани на двустранна основа

Примерна картина

- Качеството на въздуха се различава значително в отделните европейски държави, тъй като някои държави решават да премахнат стандартите и нормативните разпоредби в областта на вредните емисии. Качеството на водата може да се различава в различните части на минаващите през различни държави реки, като Дунав и Рейн.
- Европейците не са склонни да използват свързани автомобили поради липсата на валидни за цялата територия на ЕС правила и технически стандарти.
- Преминаването на вътрешните граници по работа или с цел туризъм е затруднено поради редовните проверки. Намирането на работа в чужбина също е по-трудно и прехвърлянето на пенсионни права към друга държава членка не е гарантирано. Лицата, които се разболяват в чужбина, понасят големи медицински разходи.
- ЕС-27 не сключва нови търговски споразумения, тъй като държавите членки не могат да се споразумеят относно общите приоритети или някои от тях блокират ратификацията.
- Гражданите на държава, чието въздушно пространство е нарушено или която е подложена на широкомащабни кибернетични атаки от чужда сила, не могат да разберат защо ЕС-27 или дори съседните на ЕС държави не се договарят за налагането на санкции.
- Рационализирането на помощта за развитие затруднява изграждането на всеобхватни партньорства с африканските държави, което ограничава икономическите възможности в един разрастващ се пазар и не отстранява първопричините за миграцията.

Сценарий 3: Тези, които искат да правят повече, правят повече

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ ДАВА ВЪЗМОЖНОСТ НА ЖЕЛАЕЩИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ ДА ПРАВЯТ ПОВЕЧЕ ЗАЕДНО В СПЕЦИФИЧНИ ОБЛАСТИ.

Защо и по какъв начин?

В сценарий, при който ЕС-27 продължава да функционира както днес, но някои държави членки искат да правят повече по общи въпроси, се създават една или няколко „коалиции на желаещите“ да работят заедно в специфични области на политиката. Тези области могат да обхващат политики като отбраната, вътрешната сигурност, данъчното облагане и социалните въпроси.

Вследствие на това нови групи от държави членки постигат конкретни правни и бюджетни договорености, за да задълбочат сътрудничеството си в избраните сфери. Както беше направено за Шенгенското пространство или еврозоната, това може да надгради общата рамка на ЕС-27 като е необходимо да се изяснят правата и задълженията. Статутът на останалите държави членки остава непроменен и те запазват възможността си след време да се присъединят към държавите членки, които правят повече.

До 2025 г. това означава следното:

Група от държави членки решават да си сътрудничат много по-тясно по въпросите на отбраната, като се възползват от съществуващите правни възможности. Това включва силна обща научноизследователска и промишлена база, съвместно възлагане на обществени поръчки, повече интегрирани способности и повишена готовност за съвместни военни мисии в чужбина.

Няколко държави постигат напредък в областта на сигурността и правосъдието. Те решават да засилят сътрудничеството между полицейските сили и разузнавателните служби. Те обменят цялата информация в борбата срещу организираната престъпност и свързаните с тероризъм дейности. Благодарение на наличието на съвместна прокуратура те разследват съвместно измамите, изпирането

на пари и трафика на наркотици и оръжия. Те решават да предприемат по-нататъшни действия за създаването на общо пространство на правосъдие по гражданскоправни въпроси.

Група от държави — в това число държавите от еврозоната и евентуално няколко други държави — решават да работят в много по-тясно сътрудничество, по-конкретно в областта на данъчното облагане и социалните въпроси. По-голямото хармонизиране на правилата и ставките на данъчно облагане води до намаляване на разходите за спазване на изискванията и ограничаване на данъчните измами. Договорените социални стандарти осигуряват сигурност за предприятията и допринасят за подобряването на условията на труд. Промисленото сътрудничество се засилва по отношение на редица авангардни технологии, продукти и услуги, и правилата за тяхната употреба се разработват съвместно.

Постига се допълнителен напредък на равнището на 27-те държави членки за укрепване на единния пазар и затвърждаване на четирите му свободи. Отношенията с трети държави, включително в областта на търговията, продължават да се управляват на равнището на ЕС от името на всички държави членки.

Предимства и недостатъци:

Единството на ЕС с 27 държави членки се запазва, като се предоставя възможност за допълнително сътрудничество между държавите, които искат това. Правата на гражданите, произтичащи от законодателството на ЕС, започват да се различават в зависимост от това дали гражданите живеят в държава, избрала да прави повече. Възникват въпроси по отношение на прозрачността и отчетността на различните нива на вземане на решения. Разминаването между очакванията и постигнатите резултати започва да намалява в държавите, които искат и решат да правят повече.

Въздействие върху политиките

ЕДИНЕН ПАЗАР И ТЪРГОВИЯ	ИКОНОМИЧЕСКИ И ПАРИЧЕН СЪЮЗ	ШЕНГЕН, МИГРАЦИЯ И СИГУРНОСТ	ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ОТБРАНА	БЮДЖЕТ НА ЕС	СПОСОБНОСТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ
Както при „Продължаваме, както досега“: единният пазар се укрепва и ЕС-27 работи за сключването на прогресивни търговски споразумения	Както при „Продължаваме, както досега“ — като се изключи групата държави, които задълбочават сътрудничеството си в области, като например данъчното облагане и социалните стандарти	Както при „Продължаваме, както досега“ — като се изключи групата държави, които задълбочават сътрудничеството си по въпросите на сигурността и правосъдието	Както при „Продължаваме, както досега“ — като се изключи групата държави, които задълбочават сътрудничеството си в областта на отбраната, като се съсредоточават върху военната координацията и съвместното оборудване	Както при „Продължаваме, както досега“; отпускане на допълнителни бюджети от някои държави членки за областите, в които те решат да правят повече	Както при „Продължаваме, както досега“: положителната програма за действие за ЕС от 27 държави членки дава резултати; някои групи държави членки постигат повече заедно в определени области; вземането на решения става по-сложно

Примерна картина

- Група от държави създават корпус от полицейски служители и прокурори, които ще разследват трансграничните престъпни дейности. Свързаната със сигурността информация се обменя незабавно, тъй като базите данни са изцяло свързани. Доказателствата за престъпление, получени в една държава, се признават автоматично в останалите държави от групата.
- Свързаните автомобили са повсеместно използвани в 12-те държави членки, които са се договорили да хармонизират своите правила и стандарти. Същите държави членки разработват набор от правила за изясняване на въпросите по отношение на собствеността и отговорността, свързани с „интернет на предметите“.
- Група от държави работят съвместно и се договарят за общ „Кодекс на търговското право“, в който се обединяват корпоративната, търговската и свързаните с тях области на правото, което помага на предприятия с всякакъв размер лесно да осъществяват дейност през границите.
- Работниците в 21 държави членки имат достъп до допълнителни и все по-сходни трудови права и социална закрила, независимо от националността си или мястото си на пребиваване.
- Шест държави придобиват безпилотен летателен апарат за военни цели. Той може да бъде използван за наблюдение на морето и сушата, както и при хуманитарни спасителни операции. Създава се съвместна отбранителна програма за защита на критичната инфраструктура от кибернетични атаки.

Сценарий 4: Правим по-малко, но по-ефективно

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ СЕ СЪСРЕДОТОЧАВА ВЪРХУ ПОСТИГАНЕТО НА ПОВЕЧЕ И ПО-БЪРЗИ РЕЗУЛТАТИ В ИЗБРАНИ ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКАТА, КАТО ПРАВИ ПО-МАЛКО В ДРУГИ ОБЛАСТИ.

Защо и по какъв начин?

При сценарий, при който е налице консенсус, че е нужно съвместно да се предприемат по-ефективни действия по определени приоритети, ЕС-27 решава да съсредоточи своето внимание и ограничени ресурси върху по-малък брой области.

В резултат на това ЕС-27 е в състояние да предприема много по-бързи и решителни действия в избраните приоритетни области. За тези политики ЕС-27 разполага с по-силни инструменти, с които пряко да прилага и изпълнява колективните решения, както понастоящем в сферата на политиката на конкуренция или банковия надзор. В другите области ЕС-27 спира да действа или прави по-малко.

При избора на новите си приоритети той се стреми да постигне по-добро съответствие между обещанията, очакванията и постигнатите резултати. Типичен неотдавнашен пример за такова разминаване е скандалът с емисиите от автомобили, при който очакванията към ЕС са да защити потребителите от мамещи ги производители, но той не разполага с правомощията или средствата да направи това по пряк и видим начин.

До 2025 г. това означава следното:

ЕС-27 засилва работата си в области като иновациите, търговията, сигурността, миграцията, управлението на границите и отбраната. Разработват се нови правила и инструменти за прилагане с цел задълбочаване на единния пазар в ключови нови области. ЕС се съсредоточава върху върховите постижения в научноизследователската и развойна дейност и инвестира в нови общоевропейски проекти, за да способства за декарбонизацията и цифровизацията.

Типични примери са задълбоченото сътрудничество в областта на космическото пространство, високотехнологичните клъстери и изграждането на регионални енергийни възли. ЕС-27 е в състояние да взема бързи решения за договаряне и сключване на търговски споразумения. Полицейските и съдебните органи

осъществяват системно сътрудничество по въпросите, свързани с тероризма, за което способства обща европейска агенция за борба с тероризма.

Европейската гранична и брегова охрана поема изцяло управлението на външните граници. Всички молби за убежище се разглеждат от единна Европейска агенция за убежището. Създава се съвместен отбранителен капацитет.

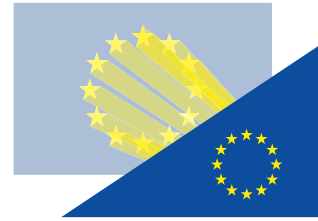
И обратно, ЕС-27 прекратява действията си или предприема по-малко действия в сфери, в които се счита, че носи по-ограничена добавена стойност или че не е в състояние да изпълни обещаното. Това включва области като регионалното развитие, общественото здраве или части от политиката по заетостта и социалната политика, които не са пряко свързани с функционирането на единния пазар.

Контролът на държавните помощи в допълнителна степен се делегира на националните органи. При новите стандарти за защита на потребителите, околната среда и здравословните и безопасни условия на труд се преминава от подробна хармонизация към налагането на строги минимални условия. Държавите членки разполагат с повече възможности да експериментират в определени области, докато в сферите, чието функциониране е уредено на равнището на ЕС, пълното съответствие се осигурява чрез по-големи правомощия за изпълнение.

Що се отнася до други сфери, продължават да се предприемат мерки за консолидиране на еврозоната и за гарантиране на стабилността на общата валута. Тежестта на ЕС на световната сцена се променя в съответствие с прекалибрираните му отговорности.

Предимства и недостатъци:

В крайна сметка по-ясното разделение на отговорностите помага на европейските граждани по-добре да разберат кои въпроси се уреждат на равнището на ЕС-27, на национално и на регионално равнище. Правата на гражданите, произтичащи от законодателството на ЕС, ще бъдат подсилени в областите, в които решим да правим повече, и намалени в други области. Това спомага да се преодолее разминаването между обещанията и постигнатите резултати, дори и в някои области очакванията да останат неудовлетворени. Първоначално ЕС-27 среща реални трудности да постигне съгласие за това на кои области следва да отреди приоритет и в кои области следва да прави по-малко.

Въздействие върху политиките

ЕДИНЕН ПАЗАР И ТЪРГОВИЯ	ИКОНОМИЧЕСКИ И ПАРИЧЕН СЪЮЗ	ШЕНГЕН, МИГРАЦИЯ И СИГУРНОСТ	ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ОТБРАНА	БЮДЖЕТ НА ЕС	СПОСОБНОСТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ
Определени са минимални общи стандарти — но е засилено прилагането в областите, чието функциониране е уредено на равнището на ЕС; търговията е въпрос, който се разглежда единствено на равнището на ЕС	Предприемат се редица мерки за консолидиране на еврозоната и гарантиране на нейната стабилност; ЕС-27 предприема по-малко действия в някои части от областта на политиката по заетостта и социалната политика	Осъществява се системно сътрудничество във връзка с управлението на границите, политиките в областта на убежището и борбата с тероризма	ЕС говори с един глас по всички външнополитически въпроси; създава се Европейски съюз за отбрана	Със значително променена структура, за да отговаря на новите приоритети, договорени на равнището на ЕС-27	Първоначално постигането на съгласие за това на кои задачи да се отреди приоритет и от кои да се откажем представлява предизвикателство; но след като се постигне съгласие, вземането на решения може да е по-лесно за разбиране; ЕС действа бързо и по-решително в областите, в които има по-голяма роля

Примерна картина

- Европейски орган за далекосъобщенията разполага с правомощия да освобождава честоти за трансгранични съобщителни услуги, например онези, които са необходими за използването на свързани автомобили в цяла Европа. Той изпълнява функциите на регулатор с цел да защитава правата на потребителите на мобилни телефонни услуги и интернет услуги, независимо от това къде в ЕС се намират.
- Нова Европейска агенция за борба с тероризма спомага за възпирането и предотвратяването на тежки нападения в европейски градове чрез системното проследяване на заподозрени лица. Националните полицейски органи се ползват с лесен достъп до европейските бази данни, съдържащи биометрични данни на престъпниците.
- Европейската гранична и брегова охрана поема изцяло управлението на външните граници.
- При заплатите, законодателството в социалната сфера и равнищата на данъчно облагане в Европа продължават да са налице значителни разлики.
- Европейските потребители, които са били подведени от производителите на автомобили, вече могат да разчитат на ЕС да санкционира такива дружества и да получат обезщетение.
- Благодарение на напълно функционираща европейска спътникова система, земеделските стопани се ползват с достъп до метеорологична информация и информация за управление на културите в реално време и на достъпна цена.

Сценарий 5: Правим много повече заедно

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ РЕШАВА ДА ПРАВИ МНОГО ПОВЕЧЕ СЪВМЕСТНО ВЪВ ВСИЧКИ ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКАТА.

Защо и по какъв начин?

При сценарий, при който е налице консенсус, че нито ЕС-27 в сегашния си вид, нито европейските държави поотделно са достатъчно добре подготвени, за да се справят с предизвикателствата на днешния ден, държавите членки решават да споделят повече правомощия и ресурси и да вземат повече решения заедно във всички области.

В резултат на това сътрудничеството между всички държави членки се задълбочава повече от всякога във всички области. Аналогично се укрепва еврозоната — с ясното разбиране, че мерките, които са в полза на държавите, споделящи общата валута, са от полза за всички. Вземат се по-бързи решения на европейско равнище, които бързо се прилагат.

До 2025 г. това означава следното:

На международната сцена Европа говори с един глас и действа единно в сферата на търговията и има общо представителство на повечето международни форуми. Европейският парламент има последната дума по отношение на международните търговски споразумения. Отбраната и сигурността са приоритет. В условията на пълно взаимно допълване с НАТО се създава Европейски съюз за отбрана. Сътрудничеството по въпросите на сигурността е рутинна практика. ЕС-27 продължава да има водеща роля в глобалната борба с изменението на климата и укрепва позицията си на най-голям донор на хуманитарна помощ и помощ за развитие в света.

Широкообхватната външна политика на ЕС води до

засилване на общия подход на Съюза по отношение на миграцията. По-тесните партньорства и увеличаването на инвестициите в съседните на Европа държави, както и отвъд тях, спомагат за създаването на икономически възможности, за управлението на законната миграция и за борбата срещу незаконните канали.

В рамките на ЕС-27 амбициозно и много целенасочено се работи за доизграждане на единния пазар в областта на енергетиката, цифровите технологии и услугите. Благодарение на съвместните инвестиции в иновациите и изследователската дейност се зараждат няколко европейски „Силиконови долини“, които са център за кластери на инвеститори на рисков капитал, стартиращи предприятия, големи компании и изследователски центрове. Изцяло интегрираните капиталови пазари спомагат за мобилизирането на финансиране за малките и средните предприятия и за големи инфраструктурни проекти в целия ЕС.

В рамките на еврозоната, но също и по отношение на онези държави членки, които желаят да се присъединят към нея, се осъществява много по-силна координация по фискалните, социалните и данъчните въпроси и се упражнява европейски надзор на финансовите услуги. Предоставя се допълнителна финансова подкрепа от ЕС с цел да се стимулира икономическото развитие и да се реагира на сътресения на регионално, секторно и национално равнище.

Предимства и недостатъци:

Налице е много по-мощно и по-бързо вземане на решения на равнището на ЕС. Гражданите се ползват с повече права, пряко произтичащи от законодателството на ЕС. Съществува обаче риск от отблъскване на части от обществото, които считат, че ЕС няма легитимност или че е отнел твърде много правомощия от националните власти.

Въздействие върху политиките

ЕДИНЕН ПАЗАР И ТЪРГОВИЯ	ИКОНОМИЧЕСКИ И ПАРИЧЕН СЪЮЗ	ШЕНГЕН, МИГРАЦИЯ И СИГУРНОСТ	ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ОТБРАНА	БЮДЖЕТ НА ЕС	СПОСОБНОСТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ
Единният пазар е укрепен чрез хармонизация на стандартите и по-ефикасно прилагане; търговията е въпрос, който се разглежда единствено на равнището на ЕС	Изграден е икономически, финансов и фискален съюз съгласно предвиденото в Доклада на петимата председатели от юни 2015 г.	Както при „Правим по-малко, но по-ефективно“: осъществява се системно сътрудничество във връзка с управлението на границите, политиките в областта на убежището и борбата с тероризма	Както при „Правим по-малко, но по-ефективно“, ЕС говори с един глас по всички въпроси на външната политика; създава се Европейски съюз за отбрана	Значително модернизирани и увеличени, подкрепени със собствени ресурси; въведена е в действие функция за фискална стабилизация на еврозоната	Във всички области вземането на решения е по-бързо, а прилагането — по-ефикасно; за някои, които считат, че ЕС е отнел твърде много правомощия от държавите членки, възникват въпроси относно отчетността

Примерна картина

- Активно се работи за сключването на търговски споразумения. ЕС инициира, договаря и бързо ратифицира тези споразумения от името на 27-те си държави членки.
- Европейците използват свързани автомобили безпрепятствено в цяла Европа благодарение на правилата, приложими в целия ЕС, и на работата на правоприлагащата агенция на ЕС.
- Европейците, които искат да изразят позицията си по предложение за финансиран от ЕС проект за вятърни турбини в района, в който живеят, срещат трудности да установят кой е компетентният европейски орган.
- Гражданите, пътуващи в чужбина, получават консулска закрила и помощ от посолствата на ЕС, които в някои части на света са заменили националните посолства. Заявленията за издаване на виза на гражданите на държави извън ЕС, които желаят да пътуват до Европа, могат да се разглеждат чрез същата мрежа.
- Европейският механизъм за стабилност се превръща в Европейски валутен фонд. Той подлежи на контрол от страна на Европейския парламент и поема нови отговорности, за да подпомогне Европейската инвестиционна банка в набирането на средствата, необходими за третото поколение на плана „Юнкер“, с който да се стимулират инвестициите в цяла Европа.

4. Пътят пред нас

Голяма част от напредъка, който преди 60 години е изглеждал невъзможен в Европа, сега се приема за ладеност. И най-мрачните ни дни са далеч по-ведри от тези, прекарани от предшествениците ни в затвора във Вентотене.

Дори за визионери като тях свободите, правата и възможностите, създадени междуременно от ЕС, биха били невъобразими. Докато обединена Европа чества своята годишнина е време да подновим ангажмента, който сме поели един към друг, да преоткрием своята гордост и да изковем собственото си бъдеще.

Навярно всичко неизбежно търпи промяна, но това, което искаме от живота си, и европейските ценности, които са ни тъй скъпи, остават същите. Ние искаме общество, в което мирът, свободата, толерантността и солидарността стоят над всичко. Искане да живеем в демокрация, с многообразие от гледни точки и критична, независима и свободна преса. Искане да сме свободни да изразяваме мнението си и да сме сигурни, че никой индивид или институция не стоят над закона. Искане Съюз, в който всички граждани и всички държави членки се третират по еднакъв начин. Искане да изградим за децата си по-добър живот, отколкото сме имали самите ние.

Независимо от това кой от представените тук сценарии се окаже най-близък до реалността, тези ценности и стремежи ще продължат да свързват европейците и си струва да се борим за тях.

ЕС е уникален проект, в чийто рамки са обединени националните приоритети и е извършено доброволно сливане на суверенитет, за да се служи по-успешно на националните и колективните интереси. Пътят на ЕС невинаги е бил лек и той никога не е бил свършен, но този проект е показал способността си да се реформира и е доказал значението си във времето. Следвайки мотото „Единство в многообразието“, ЕС и неговите държави членки съумяха да се възползват от уникалните силни страни и богатство на народите си, за да постигнат небивал напредък.

В един несигурен свят изолацията може да е съблазнителна възможност за някои, но разделението и фрагментацията биха имали значителни последици. Тя ще направи така, че над европейските държави и техните граждани да надвисне призракът на тяхното минало, белязано от разделение, и ще ги превърне в жертва на интересите на по-големи сили.

Сега Европа е изправена пред избор. Има толкова възможности, колкото и предизвикателства. Това може да е часът на Европа, но тя може да се възползва от

този шанс само ако всички 27 държави членки действат единно с обща решителност.

С настоящата бяла книга следва да се даде началото на честен и широкообхватен дебат с гражданите за това как Европа следва да се развива през следващите години. Трябва да бъде чул гласът на всички. Европейската комисия, заедно с Европейския парламент и проявяващите интерес държави членки, ще бъде домакин на поредица от „Дискусии за бъдещето на Европа“ в националните парламенти, в градовете и регионите на Европа. Идеите и решимостта на стотиците милиони европейци ще бъдат катализатор за нашия напредък.

Бялата книга е приносът на Комисията за срещата на върха в Рим. Както всички годишнини, тази среща в Рим естествено ще представлява подходящ момент за размисъл относно успеха, постигнат през последните 60 години. Тя обаче следва също така да се разглежда като началото на процес, в чийто рамки държавите от ЕС-27 заедно да вземат решение за бъдещето на своя Съюз.

През идните месеци Комисията ще допринесе за тази дискусия, като представи поредица от документи за размисъл, посветени на следните теми:

- развитие на социалното измерение на Европа;
- задълбочаване на Икономическия и паричен съюз, въз основа на Доклада на петимата председатели от юни 2015 г.
- извличане на ползите от глобализацията;
- бъдещето на европейската отбрана;
- бъдещето на финансите на ЕС.

Подобно на настоящата бяла книга, в тези документи за размисъл ще се изложат различни идеи, предложения, варианти или сценарии за Европа през 2025 г., за да започне дебат, без на този етап да се представят окончателни решения.

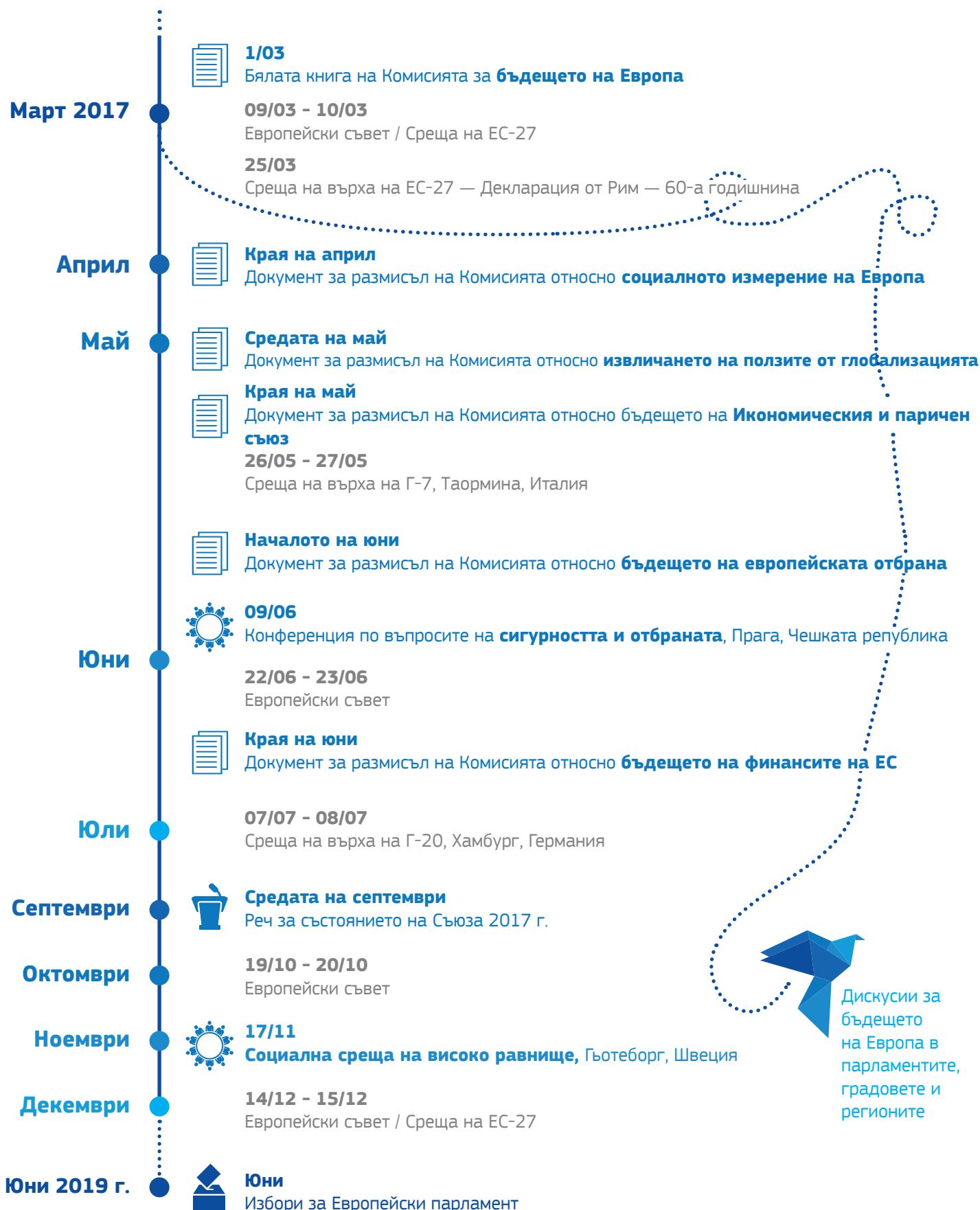
В речта за състоянието на Съюза за 2017 г. на председателя Юнкер тези идеи ще се доразвият, преди да могат да бъдат направени първоначалните заключения на заседанието на Европейския съвет през декември 2017 г. Това следва да помогне да се вземе решение какви действия да бъдат предприети, за да започне работата по тях преди изборите за Европейски парламент през юни 2019 г.

Европа ще върви напред по пътя, начертан ѝ от нашата колективна воля. Както и при предишните поколения, бъдещето на Европа е в наши ръце.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Процесът на Бялата книга от Рим до изборите за Европейски парламент през 2019 г.

Петте сценария: преглед по политики

	 ПРОДЪЛЖАВАМЕ, КАКТО ДОСЕГА	 ОСТАВА САМО ЕДИННИЯТ ПАЗАР	 ТЕЗИ, КОИТО ИСКАТ ДА ПРАВЯТ ПОВЕЧЕ, ПРАВЯТ ПОВЕЧЕ	 ПРАВИМ ПО-МАЛКО, НО ПО-ЕФЕКТИВНО	 ПРАВИМ МНОГО ПОВЕЧЕ ЗАЕДНО
ЕДИНЕН ПАЗАР И ТЪРГОВИЯ	Единният пазар се укрепва, включително в сектора на енергетиката и цифровия сектор; ЕС-27 работи за сключването на прогресивни търговски споразумения	Единният пазар за стоки и капитал се укрепва; продължават да са налице разликки при стандартите; свободното движение на хора и услуги не е напълно гарантирано	Както при „Продължаваме, както досега“: единният пазар се укрепва и ЕС-27 работи за сключването на прогресивни търговски споразумения	Определени са минимални общи стандарти — но е засилено прилагането в областите, чието функциониране е уредено на равнището на ЕС; търговията е въпрос, който се разглежда единствено на равнището на ЕС	Единният пазар е укрепен чрез хармонизация на стандартите и по-ефективно прилагане; търговията е въпрос, който се разглежда единствено на равнището на ЕС
ИКОНОМИЧЕСКИ И ПАРИЧЕН СЪЮЗ	Постепенен напредък за подобряване на функционирането на еврозоната	Ограничено сътрудничество в еврозоната	Както при „Продължаваме, както досега“ — като се изключи групата държави, които задълбочават сътрудничеството си в области, като например данъчното облагане и социалните стандарти	Предприемат се редица мерки за консолидиране на еврозоната и гарантиране на нейната стабилност; ЕС-27 предприема по-малко действия в някои части от областта на политиката по заетостта и социалната политика	Изграден е икономически, финансов и фискален съюз съгласно предвиденото в Доклада на петимата председатели от юни 2015 г.
ШЕНГЕН, МИГРАЦИЯ И СИГУРНОСТ	Сътрудничеството в управлението на външните граници постепенно се засилява; напредък в посока на обща система за убежище; подобрена координация по въпросите на сигурността	Няма единна политика за миграцията и убежището; по-нататъшната координация в областта на сигурността се извършва на двустранна основа; контролът на вътрешните граници се извършва по-системно	Както при „Продължаваме, както досега“ — като се изключи групата държави, които задълбочават сътрудничеството си по въпросите на сигурността и правосъдието	Осъществява се системно сътрудничество във връзка с управлението на границите, политиките в областта на убежището и борбата с тероризма	Както при „Правим по-малко, но по-ефективно“: осъществява се системно сътрудничество във връзка с управлението на границите, политиките в областта на убежището и борбата с тероризма
ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ОТБРАНА	Постигнат е напредък при изразяването на единна позиция по въпросите на външната политика; по-ясно сътрудничество в областта на отбраната	Някои външнополитически въпроси все повече се разглеждат на двустранна основа; сътрудничеството в областта на отбраната се запазва в сегашната си форма	Както при „Продължаваме, както досега“ — като се изключи групата държави, които задълбочават сътрудничеството си в областта на отбраната, като се съредоточават върху военната координацията и съвместното оборудване	ЕС говори с един глас по всички външнополитически въпроси; създава се Европейски съюз за отбрана	Както при „Правим по-малко, но по-ефективно“, ЕС говори с един глас по всички въпроси на външната политика; създава се Европейски съюз за отбрана
БЮДЖЕТ НА ЕС	Частично се модернизират, за да отразяват програмата за реформи, договорена от 27-те държави членки	Пренасочва се към финансирането на основни функции, необходими за единния пазар	Както при „Продължаваме, както досега“; отпускане на допълнителни бюджети от някои държави членки за областите, в които те решат да правят повече	Със значително променена структура, за да отговаря на новите приоритети, договорени на равнището на ЕС-27	Значително модернизирани и увеличени, подкрепени със собствени ресурси; въведена е в действие функция за фискална стабилизация на еврозоната
СПОСОБНОСТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ	Положителната програма за действие дава конкретни резултати; разбирането на процеса на вземане на решения продължава да е трудно; способността за постигане на резултати не винаги отговаря на очакванията	Вземането на решения може да е по-лесно за разбиране, но способността за колективни действия е ограничена; често се налага въпроси от общ интерес да бъдат решавани на двустранна основа	Както при „Продължаваме, както досега“: положителната програма за действие за ЕС от 27 държави членки дава резултати; някои групи държави членки постигат повече заедно в определени области; вземането на решения става по-сложно	Първоначално постигането на съгласие за това на кои задачи да се отреди приоритет и от кои да се откажем представлява предизвикателство; но след като се постигне съгласие, вземането на решения може да е по-лесно за разбиране; ЕС действа бързо и по-решително в областите, в които има по-голяма роля	Във всички области вземането на решения е по-бързо, а прилагането — по-ефективно; за някои, които считат, че ЕС е отнема твърде много правомощия от държавите членки, възникват въпроси относно отчетността

